

Skogforsk 2025

Avverkning av träd nära trafikerade vägar

Vid avverkning av träd nära trafikerade vägar kan det uppstå riskfyllda situationer som kräver kunskap och försiktighet. Planering och rätt genomförande är viktigt för att hålla hög säkerhet.

När markområden löses in för att bygga allmänna vägar tar man hänsyn till markägarens fördrade kostnader, exempelvis för skogsavverkning. Därefter har Trafikverket ansvar för vägens funktion, men inte för vad som sker utanför vägområdet. Där råder principen att var och en har ansvar för vad man gör och vilka eventuella risker och kostnader det kan medföra.

Avverkning utanför vägområdet är inte tillståndspliktigt ur ett trafikperspektiv. Men om man planerar för, eller genomför, avverkningsarbete där det kan uppstå risker för trafiken så kan man med fördel planera detta i samråd med väghållaren. Trafikverkets regionkontor är väghållare för det statliga allmänna vägnätet och svarar på frågor samt kan hjälpa till med att göra en riskbedömning kopplat till trafik- och vägfrågor.

Vissa saker kan man göra själv för att varna trafikanter under arbetet, exempelvis sätta ut varningstriangel eller vägmärket X6. Det är endast väghållaren som har rätt att sätta upp andra vägmärken, exempelvis varningsmärken eller tillfällig hastighetsnedsättning.

Om man inte själv ska genomföra avverkningsarbetet så är det lämpligt att planera på plats i samråd med utföraren och värdera risksituationen tillsammans.

Den som utför arbetet har ansvar för vad som händer och har även rätt att avstå arbete om risken bedöms vara för stor. När det gäller utbildning för de maskinlag som avverkar på eller intill trafikerad väg, så finns det i dagsläget endast utbildning för de som utför avverkningsarbete åt Trafikverket. En rekommendation är även att använda varselkläder vid avverkning nära en trafikerad väg eller när avverkningsarbetet måste göras från vägen. Det kan även vara aktuellt att använda sig av en TMA (Truck Mounted Attenuator), som är en lastbilsmonterad energiabsorberare (en typ av påkörningsskydd)

Vid avverkning nära väg eller då en skogsmaskin måste stå på vägen vid avverkningsarbete så gäller trafikregler samt egna skyddsföreskrifter. Trafikregler gäller alltid och överallt, men de trafikregler som gäller i terräng är inte lika många. Interna säkerhetsanalyser ska också beaktas.

skogforsk

PLANERING FÖR AVVERKNING AV TRÄD NÄRA EN TRAFIKERAD VÄG

Börja med att skapa en tydlig bild över de aktuella förutsättningarna:

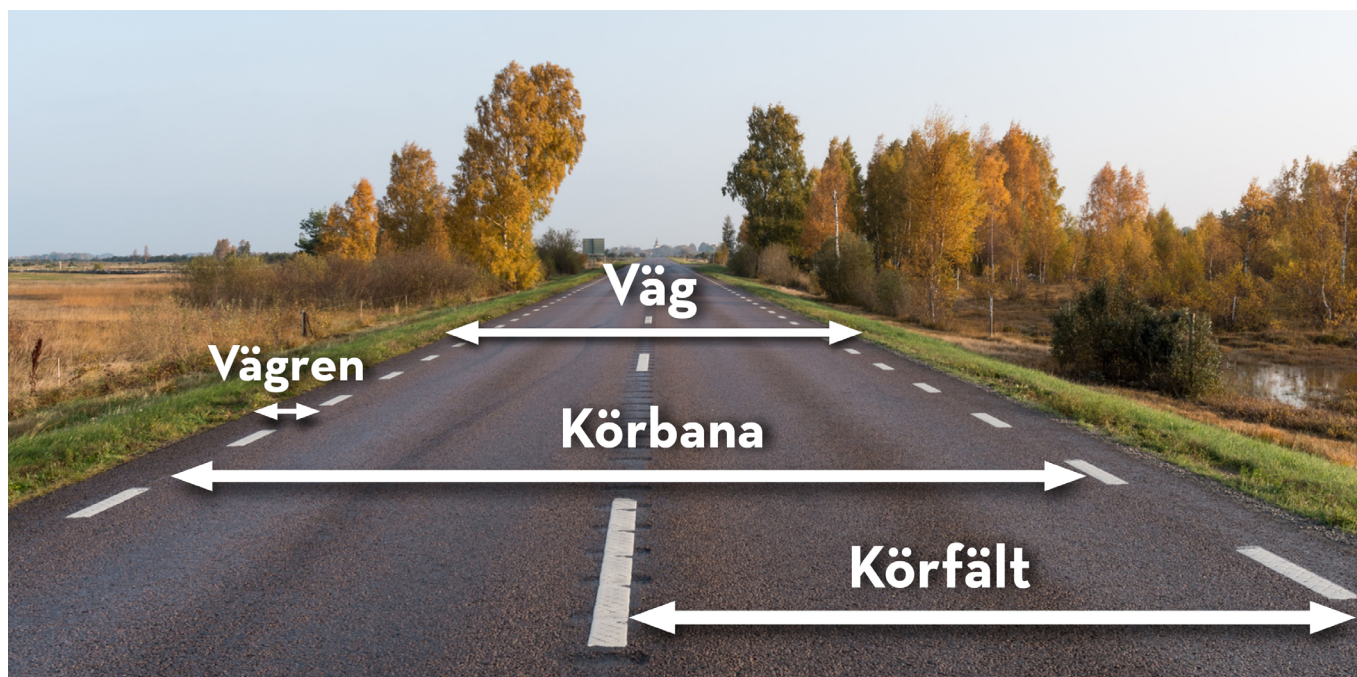
- Hur många träd finns inom riskområdet?
- Hur många av dessa utgör en särskild risk, exempelvis genom att de lutar mot vägområdet eller är rötskadade?
- Hur stora är träderna? Kan de vara svåra att hantera?
- Finns det torra eller döda träd som kan riskera att falla i samband med att man avverkar andra träd?
- Hur ser terrängen och vägområdet ut, finns det möjlighet att arbeta med maskiner inom vägområdet utan risk för trafikanterna eller risk för att skada väg eller vägområde? Finns det exempelvis vägtrummor eller annat som lätt kan skadas?
- Gör en bedömning om skogsmaskinerna kommer att använda vägområdet för avverkningsuppdraget.
- Kan placering och transport av virket ske utan risker?
- Kan det uppstå situationer då arbetet behöver utföras från vägen? I så fall måste tillstånd sökas hos väghållaren.
- I särskilt riskfyllda situationer kan en TMA-bil vara en lämplig skyddsåtgärd, men tänk på att du själv får stå för kostnaden.

FÖRE AVVERKNING: VÄRDERA RISKERNA

Vilka förberedande åtgärder går att genomföra för att minska riskerna?

- Hur är trafikintensiteten på vägen? Det är bra att uppskatta hur många fordon som rör sig på vägen per dygn. Risken för att en olycka inträffar ökar i takt med att fler fordon färdas på vägen.
- Siktförhållanden. Bedrivs arbetet i backkrön, kurva etc.?
- Väderförhållanden. Påverkar väderleken arbetet?
- Ska arbetet utföras med maskiner eller manuellt? Om arbetet ska utföras med maskin: gör en bedömning om maskinerna kommer att använda vägområdet för avverkningsuppdraget.
- Kan man säkra farliga träd med vajer eller dylikt? Finns det träd som utgör en säkerhetsrisk mot trafiken eller höga träd som riskerar att falla över vägen vid avverkning?
- Finns behov av att varna trafikanter?
- Kontrollera vilken typ av väg som arbetet ska utföras på (FPV – Funktionellt Prioriterat Vägnät funktionell väglklass). Studera NVDB på trafikverket.se.
- Beräknad tidsåtgång för arbetet. Detta för att beräkna hur lång tid det krävs för arbete och förberedande säkerhetsåtgärder.
- Ha en beredskap för att kunna agera snabbt om olyckan är framme.
- Vilken typ av skyltning behövs?
- Varningstriangel alt. X6 med tilläggstext.
- Om arbetet anses riskfyllt, eller om skyltning/varningsanordning inte bedöms vara tillräcklig, så har utföraren rätt att avbryta pågående arbete. Skyltning friskriver inte utföraren från ansvar.
- Fordon med varningslykta.
- TMA-fordon vid högrisksituation (efter samråd med väghållaren).

Vägens delar.

Väghållare

- Trafikverket är väghållare för de statliga allmänna vägarna.
- Kommunen är väghållare för gator, kommunala allmänna vägar och vissa enskilda vägar med kommunalt huvudmannaskap.
- Det är vägens ägare som är väghållare för de flesta enskilda vägar. Det kan vara enskilda fastighetsägare eller samfälligheter.

Användning av X6, särskild varningsanordning

Anordning X6, *särskild varningsanordning*, ska **sättas upp på höger sida av vägen** eller körbanan. På en väg eller körbana med fler än ett körfält för färd i samma riktning ska dock anordningen vara uppsatt på båda sidor om vägen eller körbanan.

Avståndet mellan anordningen och den plats där framkomligheten är begränsad ska **där den högsta tillåtna hastigheten är 70 kilometer i timmen eller högre vara minst 150 meter och högst 400 meter**. Det gäller om det inte finns särskilda skäl för något annat och om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten.

På vägar **där den högsta tillåtna hastigheten är lägre än 70 kilometer i timmen ska anordningen vara uppsatt minst 50 meter före den plats där framkomligheten är begränsad**. Det gäller om det inte finns särskilda skäl för något annat och om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten.

Särskilda skäl kan exempelvis vara backkrön, kurva eller andra orsaker som kan påverka sikten för trafikanterna.

Varselkläder

Finns i tre olika klasser (1-3) där klass 1 är kläder med minst fluorescerande material och klass 3 mest fluorescerande material. För att uppfylla klass 3 ska 0,8 m² av den totala ytan vara fluorescerande. Viktigt att varselkläderna är CE-märkta och att kläder tillverkade efter tidigare norm EN 471 fortfarande får användas men inte kombineras med kläder enligt nya normen EN ISO 20471.

AVSTÄNGNING AV VÄG

Om man vid riskbedömningen konstaterar att man behöver stoppa trafiken en kort stund, eller att vägen behöver stängas av ska man samråda med väghållaren i god tid. Det är många som yrkesmässigt trafikerar vägarna som kan behöva planera för att tillfälligt använda andra vägar.

Det är väghållaren som avgör om vägen kan stängas av.

Tänk på att utmärkning med vägmärken endast får utföras av väghållaren (med undantag för X6, som får sättas ut av alla). Syftet med vägmärken är att ge anvisningar till trafikanterna. Vägmärkena behöver ofta inte vara uppsatta under hela avverkningsarbetet, endast under den tid som trafikanten behöver informationen.

OM ARBETET MISSLYCKAS OCH TRÄD ELLER GRENAR HAMNAR PÅ VÄGBANAN

- Värdera din egen risksituation. Var försiktig och utsätt dig inte för fara.
- Varna övriga trafikanter.
- Larma 112 vid olycka.
- Dra undan material och städa rent från vägbana och vägområde.
- Kontakta Trafikverkets trafikledning vid störningar i framkomligheten eller skada på vägen.
- Genomför händelserapportering enligt de rutiner ni har.

Kontaktuppgifter till Trafikverkets regioner

Norra regionen

Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Mellersta regionen: 026-65 75 34

Uppsala, Södermanlands, Västmanlands, Värmlands, Örebro, Dalarnas och Gävleborgs län.

Östra regionen: 08-695 50 30

Stockholms och Gotlands län.

Västra regionen: 031-63 71 20

Hallands och Västra Götalands län.

Sydöstra regionen

Jönköpings, Kalmar och Östergötlands län.

Södra regionen: 040-28 50 60

Kronobergs, Blekinge och Skåne län.

Trafikverket: 0771-921 921

Förtydligande

Driftområden kontaktas länsvis på webben. Mer information på sidan "Så sköter vi vägar" på www.trafikverket.se

Vad som ska anmälas vid kontakt

Det som ska anmälas är på vilket sätt trafiken påverkas **om** så är fallet.

Hur långt innan åtgärd behöver man göra ovan kontakter?

Driftområdet dagen innan är lämpligt. Och Trafikcentral samma dag någon eller några timmar innan.

Kontakta aktuell Trafikcentral senast samma dag som åtgärderna ska utföras.

Om även ett driftområde ska kontaktas så ska en kontakt upprättas med några dagars framförhållning.

Trafikcentral

Övervakning och ledning av trafik och anläggning.

Driftområde

Ett geografiskt område hos Trafikverket där en entreprenör ansvarar för underhåll och drift av vägar och infrastruktur.

Virkesupplag längs allmänna vägar kräver tillstånd från Trafikverket.

Läs mer om hur det fungerar och vad som krävs på sidan "Ansök om tillstånd för upplag av virke eller skogsbränsle vid väg" på www.trafikverket.se